

Tratat cu privire la relațiile
de bună vecinătate și cooperare
între România și Ucraina

România și Ucraina, denumite în continuare „*părți contractante*”,
convinse că buna vecinătate, respectul reciproc și colaborarea dintre cele două state
corespund intereselor fundamentale ale popoarelor lor,
conștiente de interesul strategic comun în consolidarea independenței, suveranității,
integrității teritoriale și stabilității fiecăreia dintre ele,
salutînd schimbările istorice pozitive din Europa și animate de năzuința comună către
o Europă unită — continent al păcii, securității și cooperării,
călăuzindu-se după scopurile și principiile Cartei ONU și pornind de la primatul
normelor general recunoscute ale dreptului internațional,
reafirmîndu-și hotărîrea de a îndeplini angajamentele conținute în Actul final de la
Helsinki, în Carta de la Paris pentru o nouă Europă, precum și în celelalte documente ale
Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa,
convinse că respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă o
premisă importantă pentru edificarea unei Europe noi, unită prin valorile comune ale
democrației, libertății și statului de drept,
condamnînd actele injuste ale regimurilor totalitare și de dictatură militară, care în
trecut au afectat în mod negativ relațiile dintre poporul român și poporul ucrainean, și
convinse că lichidarea moștenirii dureroase a trecutului se poate face doar prin dezvoltarea
relațiilor prietenești și de cooperare între cele două popoare, care năzuiesc spre edificarea unei
Europe unite,
considerînd că evaluarea obiectivă a trecutului va contribui la întărirea înțelegerii și
încrederii reciproce dintre cele două state și popoare,
convinse de necesitatea realizării de către ambele părți contractante a unei politici
active, orientată spre viitor, de bună înțelegere și încredere, bună vecinătate și parteneriat,
avînd în vedere potențialul celor două țări și posibilitățile lor pentru dezvoltarea
colaborării bilaterale reciproc avantajoase,
au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

1. Părțile contractante își întemeiează relațiile lor pe încredere și respect reciproc,
cooperare și parteneriat.

2. Părțile contractante vor respecta, în relațiile reciproce, ca și în relațiile cu alte state,
principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și ale Actului final de la Helsinki: egalitatea
suverană, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, inviolabilitatea fron-tierelor,
integritatea teritorială a statelor, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în
treburile interne, respectarea drepturilor omului, egalitatea în drepturi și dreptul popoarelor de
a dispune de ele însele, cooperarea între state și îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor
asumate conform dreptului internațional.

Articolul 2

1. Părțile contractante, în concordanță cu principiile și normele dreptului internațional
și cu principiile Actului final de la Helsinki, reafirmă că frontiera existentă între ele este
inviolabilă, și, de aceea, ele se vor abține, acum și în viitor, de la orice atentat contra acestei
frontiere, precum și de la orice cerere sau acțiune îndreptată spre acapararea și uzurparea unei
părți sau a întregului teritoriu al celeilalte Părți contractante.

2. Părțile contractante vor încheia un tratat separat privind regimul frontierei dintre cele două state și vor soluționa problema delimitării platoului lor continental și a zonelor economice exclusive în Marea Neagră, pe baza principiilor și procedurilor convenite printr-un schimb de scrisori între miniștrii afacerilor externe, efectuat o dată cu semnarea prezentului tratat. Înțelegerile convenite în acest schimb de scrisori vor intra în vigoare simultan cu intrarea în vigoare a acestui tratat.

Articolul 3

1. Părțile contractante reafirmă că nu vor recurge în nici o împrejurare la amenințarea cu forța sau la folosirea forței, fie îndreptată împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a celeilalte părți contractante, fie în orice alt mod incompatibil cu prevederile Cartei O.N.U. și cu principiile Actului final de la Helsinki. Ele se vor abține, de asemenea, de la sprijinirea unor asemenea acțiuni și nu vor permite unei terțe părți să folosească teritoriul lor pentru desfășurarea unor activități de acest fel împotriva celeilalte părți contractante.

2. Orice probleme și diferende între părțile contractante vor fi soluționate exclusiv prin mijloace pașnice, în conformitate cu normele dreptului internațional.

Articolul 4

1. Părțile contractante, conștiente de caracterul indivizibil al securității europene, vor colabora pentru edificarea unei Europe unite, constituită din state pașnice, democratice și independente. În conformitate cu angajamentele lor internaționale, ele vor contribui la promovarea unei politici de cooperare și bună vecinătate, de consolidare a stabilității, păcii și securității în regiunea lor și pe continent.

2. Părțile contractante vor colabora în scopul consolidării măsurilor de creștere a încrederii între state, pentru prevenirea și soluționarea pașnică a conflictelor regionale.

Articolul 5

Părțile contractante își vor întări și extinde cooperarea în cadrul organizațiilor internaționale, inclusiv cele regionale și subregionale. Ele se vor sprijini reciproc în eforturile lor de integrare în structurile europene și euroatlantice.

Articolul 6

1. În cazul apariției unei situații care, potrivit părerii uneia dintre părțile contractante, poate crea o amenințare pentru pacea și securitatea internațională, părțile contractante vor proceda la consultări privind măsurile de natură să contribuie la reducerea tensiunii și eliminarea respectivei situații.

2. Părțile contractante vor organiza consultări regulate, la diferite niveluri, în problemele securității și dezarmării, care prezintă interes reciproc, și se vor informa despre îndeplinirea obligațiilor asumate în baza documentelor internaționale în acest domeniu, la care ambele au subscris.

3. Părțile contractante vor realiza colaborarea în domeniul militar pe baza unor acorduri separate între organele lor de stat competente.

Articolul 7

1. Părțile contractante, pe bază bilaterală și multilaterală, vor contribui activ la procesul de dezarmare în Europa, la reducerea în continuare a forțelor armate și a armamentelor, pînă la niveluri corespunzătoare necesităților de apărare.

2. Părțile contractante vor acționa împreună pentru menținerea și consolidarea regimului de neproliferare a armelor nucleare, pentru respectarea strictă a acestuia, precum și pentru interzicerea producerii și/sau folosirii armelor de distrugere în masă.

Articolul 8

Părțile contractante, potrivit prevederilor Convenției-cadru europene privind cooperarea transfrontalieră dintre comunități sau autorități teritoriale, vor încuraja și sprijini contactele directe și colaborarea reciproc avantajoasă între unități administrativ-teritoriale din România și Ucraina, îndeosebi în zonele de frontieră. De asemenea, ele vor contribui la colaborarea dintre unități administrativ-teritoriale din cele două state în cadrul euroregiunilor existente precum și al euroregiunilor „Prutul de Sus” și „Dunărea de Jos” nou-create, la care pot fi invitate să participe și unități administrativ-teritoriale din alte state interesate. Părțile contractante vor acționa pentru includerea acestei cooperări în cadrul activităților corespunzătoare ale instituțiilor europene.

Articolul 9

Părțile contractante vor extinde cooperarea dintre ele, precum și cu alte state riverane la Dunăre și la Marea Neagră, în toate domeniile de interes comun.

Articolul 10

1. Pentru a asigura dezvoltarea și aprofundarea relațiilor bilaterale, precum și pentru efectuarea unor schimburi de vederi referitoare la problemele internaționale, părțile contractante vor favoriza contactele regulate dintre organele și instituțiile lor centrale și locale. În acest scop, anual vor avea loc întâlniri la nivel de șefi de stat sau de guvern sau întâlniri ale miniștrilor afacerilor externe, cu care ocazie va fi examinată și îndeplinirea prezentului tratat.

2. Părțile Contractante vor încuraja dezvoltarea în continuare a legăturilor interparlamentare.

Articolul 11

Părțile contractante vor sprijini lărgirea contactelor directe dintre cetățenii lor, precum și dintre organizațiile și asociațiile civice neguvernamentale din cele două țări.

Articolul 12

Părțile contractante vor colabora, între ele și în cadrul organizațiilor și conferințelor internaționale, în vederea dezvoltării și punerii în aplicare a standardelor internaționale referitoare la promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, inclusiv drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

Părțile contractante se vor consulta, ori de câte ori va fi nevoie, în scopul perfecționării și armonizării legislației lor naționale în acest domeniu, dezvoltării contactelor umane și rezolvării problemelor cu caracter umanitar de interes comun.

Articolul 13

1. În scopul protecției identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorității române din Ucraina și a minorității ucrainene din România, părțile contractante vor aplica normele și standardele internaționale prin care sînt determinate drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale și anume acele norme și standarde care sînt cuprinse în Convenția-cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților naționale, precum și în: Documentul Reuniunii de la Copenhaga, a Conferinței asupra dimensiunii umane a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, din 29 iunie 1990, Declarația Adunării Generale a O.N.U. asupra drepturilor persoanelor aparținînd minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice (Rezoluția nr. 47/135), din 18 decembrie 1992, și Recomandarea nr. 1201 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la un protocol adițional

la Convenția europeană a drepturilor omului, referitor la drepturile minorităților naționale, cu înțelegerea că această recomandare nu se referă la drepturi colective și nu obligă părțile contractante să acorde persoanelor respective dreptul la un statut special de autonomie teritorială bazată pe criterii etnice.

2. Minoritatea română din Ucraina cuprinde cetățenii ucraineni, indiferent de regiunile în care trăiesc și care, potrivit opțiunii lor libere, aparțin acestei minorități în virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

Minoritatea ucraineană din România cuprinde cetățenii români, indiferent de regiunile în care trăiesc și care, potrivit opțiunii lor libere, aparțin acestei minorități în virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

3. Părțile contractante se angajează să adopte, dacă va fi necesar, măsuri adecvate în vederea promovării, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, a egalității depline și reale între persoanele aparținând minorităților naționale și cel aparținând majorității populației. În această privință, ele vor ține seama în mod corespunzător de condițiile concrete în care se află persoanele aparținând minorităților naționale.

4. Părțile contractante reafirmă că persoanele la care se referă acest articol au, îndeosebi, dreptul, exercitat în mod individual sau împreună cu alți membri ai grupului lor, la liberă exprimare, la menținerea și dezvoltarea identității lor etnice, culturale, de limbă și religioase, dreptul de a-și menține și dezvolta propria lor cultură, la adăpost de orice încercare de asimilare, împotriva voinței lor. Ele au dreptul să-și exercite pe deplin și efectiv drepturile omului și libertățile fundamentale, fără nici o discriminare și în condiții de deplină egalitate în fața legii. Persoanele aparținând acestor minorități au dreptul de a participa, în mod efectiv, la treburile publice, inclusiv prin reprezentanți aleși potrivit legii, precum și la viața culturală, socială și economică.

5. Părțile contractante vor crea, pentru persoanele aparținând minorității române din Ucraina și pentru cele aparținând minorității ucrainene din România, aceleași condiții pentru studierea limbii lor materne. Părțile contractante reafirmă că persoanele sus-menționate au dreptul să fie instruite în limba lor maternă, într-un număr necesar de școli și instituții de stat pentru învățământ și specializare, situate ținând seama de răspândirea geografică a minorităților respective. Ele au, de asemenea, dreptul de a folosi limba lor maternă în raporturile cu autoritățile publice, în conformitate cu legislația națională și cu angajamentele internaționale ale părților contractante.

6. Părțile contractante recunosc că, în exercitarea dreptului la asociere, persoanele aparținând acestor minorități naționale pot înființa și menține, în conformitate cu legislația internă, propriile organizații, asociații, precum și instituții sau așezăminte de învățământ, culturale și religioase.

7. Părțile contractante vor respecta dreptul persoanelor aparținând la minoritățile naționale de avea acces, în limba maternă, la informație și la mijloace de comunicare în masă, precum și de a schimba liber și de a difuza informații. Ele nu vor crea obstacole, în ceea ce privește înființarea și utilizarea de către aceste persoane, în cadrul legislației interne a fiecărei părți contractante, a propriilor mijloace de informare în masă. Persoanele la care se referă acest articol au dreptul de a menține contacte între ele și peste frontiere cu cetățeni ai altor state și de a participa la activitățile organizațiilor neguvernamentale, atât la nivel național, cât și internațional.

8. Părțile contractante se vor abține să ia măsuri care, modificând proporțiile populației din zone locuite de persoane aparținând minorităților naționale, urmăresc limitarea drepturilor și libertăților acestor persoane, care decurg din standardele și normele internaționale menționate în paragraful 1 al prezentului articol.

9. Orice persoană aparținând unei minorități naționale, care consideră că drepturile protejate prin acest articol i-au fost încălcate, are dreptul să adreseze o petiție autorităților de stat competente, folosind procedurile legale disponibile.

10. Părțile contractante recunosc obligația persoanelor la care se referă acest articol de a fi loiale statului ai cărui cetățeni sînt, de a respecta legislația națională, precum și de a respecta drepturile celorlalte persoane, îndeosebi acelea care aparțin populației majoritare sau altor minorități naționale.

11. Nici una dintre prevederile acestui articol nu va fi interpretată ca limitînd sau negînd drepturile omului, care sînt recunoscute în conformitate cu legile părților contractante sau cu acordurile încheiate între ele.

12. Nici una din prevederile acestui articol nu poate fi interpretată ca implicînd vreun drept de a întreprinde vreo activitate sau a comite vreo acțiune contrară scopurilor și principiilor Cartei O.N.U., altor obligații decurgînd din dreptul internațional sau prevederilor Actului final de la Helsinki și ale Cartei de la Paris pentru o nouă Europă, inclusiv principiului integrității teritoriale a statelor.

13. Părțile contractante, în scopul de a coopera în urmărirea îndeplinirii angajamentelor prevăzute în acest articol, vor crea o comisie mixtă interguvernamentală, care va ține cel puțin o sesiune anuală.

Articolul 14

1. Părțile contractante vor crea condiții favorabile pentru dezvoltarea relațiilor lor economice și comerciale bilaterale, reciproc avantajoase, și vor perfecționa mecanismul acestora, în conformitate cu normele și practica comerțului mondial. Ele își vor acorda reciproc clauza națiunii celei mai favorizate, în relațiile economice, în condițiile prevăzute de acordul lor bilateral.

2. Fiecare parte contractantă, în concordanță cu legislația internă și cu dreptul internațional, va crea condiții favorabile pentru activitățile economice desfășurate pe teritoriul ei de persoanele fizice și juridice ale celeilalte părți contractante, inclusiv pentru stimularea și protejarea reciprocă a investițiilor.

Articolul 15

Părțile contractante vor crea condițiile necesare pentru o colaborare eficientă în domeniul cercetărilor științifice fundamentale și aplicate, al dezvoltării și introducerii tehnologiilor avansate. Ele vor sprijini extinderea legăturilor directe între oamenii de știință, unitățile de cercetare, proiectare și producție și alte instituții din aceste domenii.

Articolul 16

1. Părțile contractante vor dezvolta colaborarea, în măsura posibilităților lor, în domeniul protecției și îmbunătățirii stării mediului înconjurător, al lichidării urmărilor accidentelor industriale și ale calamităților naturale. Ele vor colabora în domeniul utilizării raționale a resurselor naturale, al extinderii producțiilor curate din punct de vedere ecologic, al înfăptuirii unor măsuri eficiente pentru protecția și refacerea naturii, în scopul ameliorării securității ecologice a celor două țări.

2. Părțile contractante vor intensifica cooperarea dintre ele, cu alte state și organizații internaționale, în scopul prevenirii, reducerii și controlului poluării apelor Dunării și ale Mării Negre.

3. Părțile contractante se vor informa reciproc, fără întârziere, asupra producerii unui dezastru ecologic sau a unui accident industrial, care poate să aibă efecte tranfrontaliere, și asupra măsurilor luate pentru lichidarea consecințelor acestora.

4. Părțile contractante vor încheia un acord special privind cooperarea bilaterală în problemele protecției mediului înconjurător.

Articolul 17

Părțile contractante vor lărgi colaborarea în domeniul transporturilor, inclusiv asigurarea libertății de tranzit pe teritoriile lor pentru persoane și mărfuri, în conformitate cu legislația națională și cu normele și practica internațională. În acest scop, ele vor încheia acorduri corespunzătoare.

Articolul 18

Părțile contractante vor colabora în scopul armonizării politicilor și programelor de dezvoltare a infrastructurilor naționale, inclusiv a sistemelor energetice, precum și a rețelelor de transporturi și de telecomunicații.

Articolul 19

1. Părțile contractante vor dezvolta cooperarea în domeniile culturii, științei și învățământului.

2. Părțile contractante vor sprijini cunoașterea reciprocă a valorilor culturale din cele două țări de către cetățenii lor, vor susține inițiativele în acest sens pe linie de stat, civice și individuale și vor contribui la lărgirea schimburilor dintre uniuni de creație, asociații, instituții de cultură, știință și învățământ.

3. Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea, inclusiv pe bază de înțelegeri directe, între universități și alte instituții de învățământ, instituții și centre de cercetare științifică din cele două țări, și vor sprijini schimburile reciproce de elevi, studenți, profesori și cercetători științifici.

4. Părțile contractante, în conformitate cu reglementările lor interne, vor încuraja cooperarea și schimburile directe dintre arhive, biblioteci și muzee și vor asigura accesul la sursele documentare existente în acestea, pentru cercetători și alți cetățeni ai celeilalte părți contractante.

5. Părțile contractante vor încuraja studierea limbii române în Ucraina și a limbii ucrainene în România, și vor crea, în acest scop, condiții și posibilități adecvate, îndeosebi prin sprijinirea pregătirii profesorilor și a organizării învățământului.

6. Părțile contractante vor încheia acorduri corespunzătoare privind recunoașterea reciprocă a actelor de studii și a diplomelor de absolvire a învățământului liceal și universitar, precum și a titlurilor științifice și academice.

7. Părțile contractante, în scopul îndeplinirii prevederilor acestui articol vor încheia acorduri și programe corespunzătoare.

Articolul 20

Părțile contractante vor colabora în scopul conservării și restaurării monumentelor istorice, culturale și a locurilor memoriale românești în Ucraina, respectiv ucrainene în România și al asigurării accesului la acestea, în conformitate cu legislația fiecărei părți.

Articolul 21

Părțile contractante vor încuraja cooperarea în domeniul mijloacelor de comunicare în masă. Ele vor sprijini eforturile îndreptate spre informarea reciprocă și obiectivă a cetățenilor celor două țări și, în acest scop, vor încuraja schimbul și difuzarea liberă de informații referitoare la viața socială, politică, economică, culturală și științifică din țările lor, în conformitate cu reglementările lor interne și cu angajamentele lor internaționale.

Articolul 22

Părțile contractante vor dezvolta cooperarea în domeniul protecției sănătății și cercetării medicale, turismului și sportului. Ele se vor preocupa de protecția și asigurările sociale pentru cetățenii lor, aflați pe teritoriul celeilalte părți contractante și, în acest scop, vor încheia înțelegeri corespunzătoare.

Articolul 23

Părțile contractante vor colabora în lupta împotriva criminalității, inclusiv împotriva crimei organizate, terorismului, a pirateriei aeriene și maritime, operațiunilor financiare ilicite, traficului ilegal cu stupefiante, arme, substanțe explozive și toxice, materiale nucleare și radioactive, precum și a contrabandei, inclusiv de bunuri și valori culturale. Ele vor încheia, în acest scop, acorduri corespunzătoare și vor promova acțiuni comune în cadrul colaborării internaționale în aceste domenii.

Articolul 24

1. Părțile contractante vor dezvolta relațiile consulare, precum și colaborarea în domeniul asistenței juridice reciproce în cauze civile, familiale și penale.

2. Părțile contractante, în scopul creării condițiilor corespunzătoare pentru traficul de persoane și mărfuri peste frontiera de stat româno-ucraineană, vor colabora pentru perfecționarea procedurilor de trecere a frontierei și de control vamal și vor întreprinde măsuri în vederea deschiderii de noi puncte de trecere a frontierei și pentru dezvoltarea celor existente. În acest scop, ele vor încheia acorduri corespunzătoare.

Articolul 25

Părțile contractante vor încheia, în baza prezentului tratat, acorduri separate în domenii de interes reciproc.

Articolul 26

Prezentul tratat nu este îndreptat împotriva vreunui stat terț și nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor părților contractante care decurg din tratatele bilaterale și multilaterale încheiate de fiecare dintre ele cu alte state și organizații internaționale.

Articolul 27

Prezentul tratat se încheie pe termen de 10 ani. Valabilitatea lui se prelungește automat pe noi perioade de câte 5 ani, dacă nici una dintre părțile contractante nu va încunoștința în scris cealaltă parte contractantă despre intenția sa de a-l denunța, cu cel puțin un an înaintea expirării perioadei de valabilitate respective.

Articolul 28

Prezentul tratat va fi supus ratificării conform procedurilor prevăzute de legislația fiecărei părți contractante și va intra în vigoare la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 29

Prezentul tratat va fi înregistrat la Secretariatul O.N.U., în conformitate cu art. 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite.

Încheiat la Constanța la 2 iunie 1997, în două exemplare originale, fiecare în limbile română și ucraineană, ambele texte fiind egal autentice. q